



رساله‌ی دکتری: ایرج کیانی، ۱۳۹۴

## جریان شناسی قطعه سرایی در شعر معاصر

خلاصه پایان‌نامه (چکیده پایان‌نامه در حداکثر 250 کلمه به زبان فارسی)

شاعران نوپرداز معاصر اگرچه عمده شهرت آنها در زمینه اشعار نیمایی است، در قوالب سنتی به خصوص قطعه، برخی از آنها بخت‌آزمایی کرده‌اند. در این پژوهش قطعات چهار تن از نوپردازان، از منظر موضوع، موسیقی، زبان و بلاغت بررسی می‌شود تا زمینه‌های تشخیص شعرشان را دریابیم. در فصول شش گانه این پژوهش، به ترتیب از قطعه و تاریخچه آن، موضوع و مضامین آن چون «مرثیه، مدح، شکوائیه، اخوانیه، پند و حکمت و...»، موسیقی بیرونی و کناری قطعات و ارتباط آنها با محتوا، ویژگی‌های زبانی به خصوص باستان‌گرایی‌ها و نوآوری‌ها، و انواع مختلف آرایه‌های ادبی سخن می‌گوییم. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد، نوپردازان کهنه‌گو که همگی از شاعران جریان ساز معاصرند- دیوان‌های گذشتگان را به خوبی مطالعه کرده‌اند و بر آنها تسلط کافی دارند. بنابراین نه قطعه سرایی آنها از روی سنت زندگی است و نه نوگویی آنها به خاطر ناتوانی در سرودن شعر کهن است. از نظر موضوع و محتوا بیشتر به دنبال مضامین عینی و اجتماعی رفته‌اند، چرا که بسیاری از اشعارشان انعکاس رنج‌های مردم است. بازتاب اسطوره‌های ایران باستان، اساطیر سامی و داستان پیامبران و نیز اشارات تاریخی نشان از پشتوانه فرهنگی قوی این قطعات است. آفرینش ترکیبات تازه و ورود عناصر محلی در بعضی اشعار، باعث ایجاز سخن و نو شدن زبان شعر می‌شود. طبیعت عمدتاً در مرکز تصاویر شعری آنهاست. شاعران هماهنگی وزن و قافیه و حتی تصاویر شعری را با محتوا در نظر دارند و اوزان رایج را بیشتر استفاده کرده‌اند.

**کلیدواژه‌ها:** کلید واژگان: قطعه، نوپردازان، موضوع و محتوا، زبان، موسیقی، بلاغت

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۱۰۱۹۲۱۰۰۶

تاریخ دفاع: ۱۳۹۴/۱۱/۰۳

رشته‌ی تحصیلی: زبان و ادبیات فارسی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر علی عشقی سرده‌ی

استاد مشاور: دکتر ابوالقاسم امیراحمدی